

FONDS VOOR ARBEIDSONGEVALLEN

September 2016

Statistisch verslag over de arbeidsongevallen van 2014 in de publieke sector

De methode om de gegevens over de arbeidsongevallen in de publieke sector te verzamelen is fundamenteel gewijzigd vanaf de ongevallen van 2014 met de inwerkingtreding van het K.B. van 7.5.2013 houdende uitvoering van artikel 20 sexies van de wet van 3.7.1967 dat bepaalt dat de werkgevers uit de overheidssector verplicht zijn de arbeidsongevallengegevens aan te geven aan de gegevensbank van het Fonds via het portaal van de sociale zekerheid. (Publiato-project)

De elektronische overdracht via het netwerk van de sociale zekerheid moet België toelaten om zijn verplichtingen na te komen die zijn vastgelegd in de Europese verordening 1338/2008 betreffende de Communautaire statistieken over de volksgezondheid en de gezondheid en veiligheid op het werk. Daarin is bepaald dat de diverse Lidstaten de arbeidsongevallengegevens van werknemers, voor de ongevallen vanaf 2012, aan Eurostat moeten doorgeven. In de verordening 349/2011 van de Commissie van 11 april 2011 werden de uitvoeringsmodaliteiten inzake arbeidsongevallen verduidelijkt. De ongevalsgegevens van alle werknemers, behalve enkele uitzonderingen (voorbeelden: militairen, veiligheidsdiensten) waarvoor de mededeling facultatief is, dienen te worden overgemaakt.

België dat geen kwaliteitsvolle gegevens kon leveren inzake ongevallen in de publieke sector, bekwam een afwijking zodat de eerste verstrekking van gegevens over arbeidsongevallen voor werknemers in de overheidssector slechts voor de ongevallen vanaf 2014 geldt, overmaking in 2016. Om aan de verplichting te kunnen voldoen werd overgegaan tot het Project Publiato. Deze elektronische gegevensoverdracht heeft diverse voordelen : betere kwaliteit, verzameling op uniforme wijze van de gegevens van ongevallen in de publieke sector en de privésector, gemakkelijker verwerking van de bekomen gegevens en de mogelijkheid om de gegevens op elektronische wijze uit te wisselen aan degenen die hierop gerechtigd zijn.

De mededeling van de gegevens via het portaal verloopt in meerdere fasen.

De eerste fase is van start gegaan op 1.1.2014. De werkgevers uit de publieke sector, of de mandatarissen die ze daartoe hebben aangeduid, geven via het portaal van de Sociale Zekerheid aan het Fonds voor Arbeidsongevallen de gegevens van de ongevalsangifte door evenals de informatie over het eventueel overlijden van het slachtoffer en de beslissing over de ten laste neming van de ongevallen.

In de tweede fase, gestart op 25 mei 2015, worden de gegevens inzake de periodes van tijdelijke ongeschiktheid en de beslissingen over de regeling van de ongevallen via het portaal van de sociale zekerheid meegedeeld.

De werkgevers dienen de elementen inzake de regeling van het ongeval en, als ze niet bij Medex zijn aangesloten de periodes van tijdelijke ongeschiktheid via Publiato door te geven. Voor de werkgevers die bij Medex zijn aangesloten, gelden er bijzondere bepalingen.

De elementen van de regelingen en de tijdelijke ongeschiktheden moeten worden meegedeeld voor alle ongevallen die vanaf 1 januari 2014 werden aangegeven, ook al dateren die regelingen en tijdelijke ongeschiktheden van voor 25 mei 2015.

Wanneer Medex niet de bevoegde dienst is, deelt de werkgever de begin- en einddatum van de tijdelijke ongeschiktheid mee van zodra die gekend zijn. De werkgevers die zijn aangesloten bij Medex blijven Medex rechtstreeks informeren over de periodes van tijdelijke ongeschiktheid. Vanaf eind 2015 zal Medex die periodes meedelen via Publiato.

De elementen van de beslissing over de regeling moet steeds door de werkgever worden doorgegeven op het moment dat die beslissing aan de betrokkene wordt meegedeeld.

Als de werkgever een verzekeringscontract heeft kan hij zijn verzekeringsonderneming mandateren om de aangiftes in zijn plaats te doen. De werkgever blijft evenwel altijd verantwoordelijk voor de inhoud van de aangifte (de elementen van de ongevalsgegevens, de beslissingen, ...).

Twee openbare instellingen moeten hun gegevens niet doorgeven aan het Fonds : de militairen en het statutair personeel van HR Rail (NMBS-Infrabel) welke onder een specifieke reglementering vallen. De gegevens van ongevallen van militairen dienen niet te worden meegedeeld aan Eurostat. Voor het statutair personeel van HR Rail (wet van 23.07.1926) heeft het Fonds voor 2014, zoals in vorige jaren, een bestand ontvangen met gegevens van de ongevallen zoals die door de werkgever werden geregistreerd.

Het huidig verslag is gebaseerd op de gegevens gekend in de eerste fase van het project Publiato en de gegevens overgemaakt door HR Rail. Het verslag zal vervolledigd worden wanneer de gegevens inzake tijdelijke ongeschiktheid en regeling beschikbaar zullen zijn.

Dit is een noodzaak want de verplichting van overmaking van gegevens naar Eurostat omvat een anoniem bestand met alle dodelijke ongevallen of ongevallen met een ongeschiktheid van minstens 4 dagen. Een van de variabelen van het bestand betreft de ernst van het ongeval bepaald door het aantal dagen tijdelijke arbeidsongeschiktheid.

1 EVOLUTIE 2011-2014

De arbeidsongevalstatistieken 2014 bestaan dus uit de gegevens van de instellingen die zijn onderworpen aan de wet van 03.07.1967 en van het statutaire personeel van HR Rail. Ze gaan over 50.884 ongevalaangiften, waarvan 80 % op de arbeidsplaats is gebeurd. 9 % van de aangiften werd geweigerd.

Tabel 1: Vergelijking in absolute en relatieve frequentie van de ongevallen in de publieke sector, naargelang de situatie van het dossier (2011-2014)

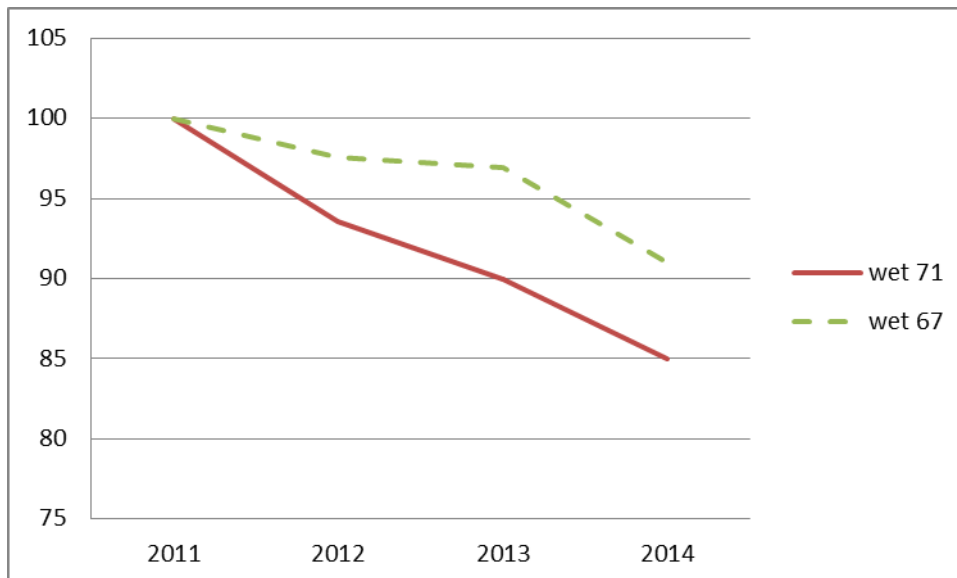
	2011		2012		2013		2014	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Arbeidsplaats								
Aanvaard	41423	92,2%	39886	91,6%	38502	91,3%	36993	90,9%
Geweigerd	3492	7,8%	3635	8,4%	3691	8,7%	3696	9,1%
Subtotaal	44915	80%	43521	80%	42193	78%	40689	80%
Arbeidsweg								
Aanvaard	10191	93,5%	10175	92,8%	11020	92,4%	9097	91,3%
Geweigerd	707	6,5%	793	7,2%	905	7,6%	867	8,7%
Subtotaal	10898	19%	10968	20%	11925	22%	9964	20%
Veroorzaakt door een derde buiten de uitoefening van de functie, maar door het feit van die functie								
Aanvaard	97	90,7%	68	88,3%	50	67%	201	87%
Geweigerd	10	9,3%	9	11,7%	25	33%	30	13%
Subtotaal	107	0%	77	0%	75	0%	231	0%
Totaal								
Aanvaard	51711	92,5%	50129	91,9%	49572	91,5%	46291	91,0%
Geweigerd	4209	7,5%	4437	8,1%	4621	8,5%	4593	9,0%
Totaal	55920		54566		54193		50884	

Men constateert een vermindering van het aantal aangiften. Is dit een gevolg van de gewijzigde manier van gegevensinzameling? Hoewel men bij de invoer van een nieuw systeem steeds te maken krijgt met een aantal problemen, is het verschil slechts in beperkte mate een gevolg hiervan.

Uit een navraag bij een aantal werkgevers waar een grote daling van het aantal aangiften werd vastgesteld na ingebruikname van het nieuw systeem, wordt in de antwoorden als verklaring van het verschil slechts in beperkte mate verwezen naar het nieuw systeem (problemen met mandaten en technische onmogelijkheid om gedetacheerde werknemers in te voeren in Publiato), maar veelal naar andere factoren zoals preventiebeleid, betere weersomstandigheden in 2014 en vermindering van het personeelsbestand.

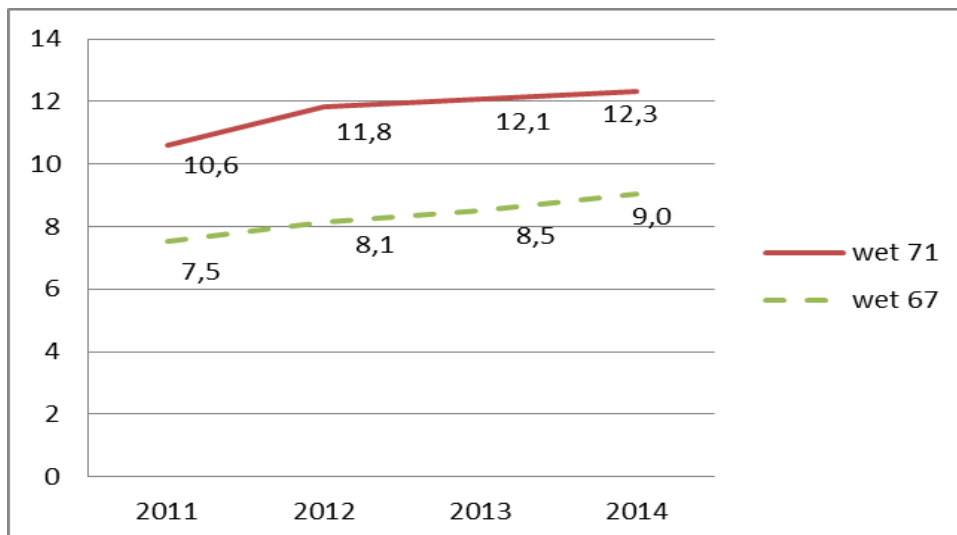
Uit vergelijking van de evolutie gedurende de laatste 4 jaar van de met de privésector (grafiek 1) blijkt zich daar een gelijkaardige trend, dalend aantal aangiften, voor te doen.

Grafiek 1 : Evolutie van de ongevalsangiften in de publieke sector en privésector met basis 2011 = 100

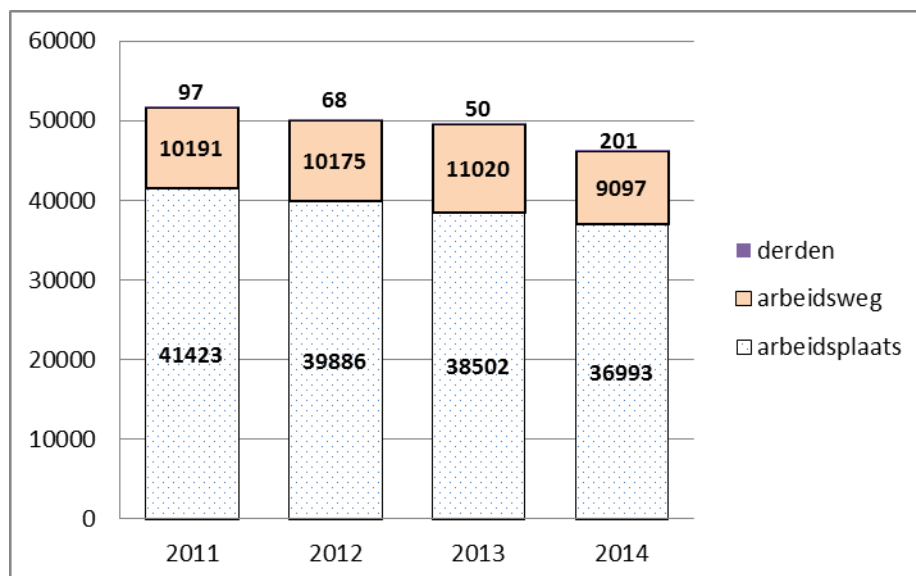
Indien men het weigeringspercentage in de publieke en privésector (grafiek 2) gaat vergelijken, dan ziet men voor beide segmenten een gelijkaardige evolutie.

Grafiek 2 : Evolutie van het weigeringspercentage in de publieke sector en privésector (2011-2014)

Wat betreft de aanvaardde ongevallen (grafiek 3) ziet men dezelfde trend ten opzichte van 2013 in de publieke en privésector, nl. voor de wet van 1971 -4,4% op de arbeidsplaats en -13,1% op de arbeidsweg en voor de wet van 1967 -3,9% op de arbeidsplaats en -17,5% op de arbeidsweg.

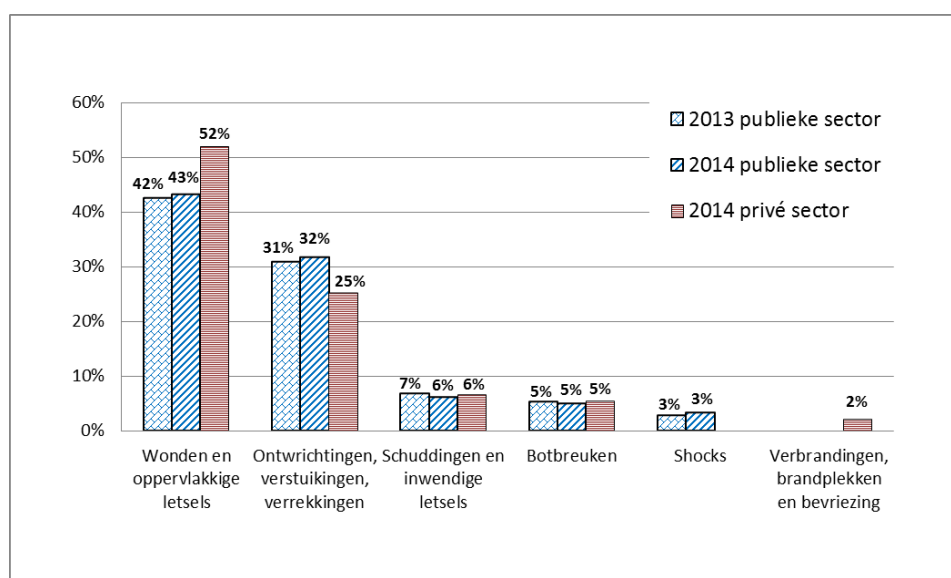
Grafiek 3 : Evolutie van de aanvaarde arbeidsongevallen in de publieke sector, volgens de aard van het ongeval (2011-2014)

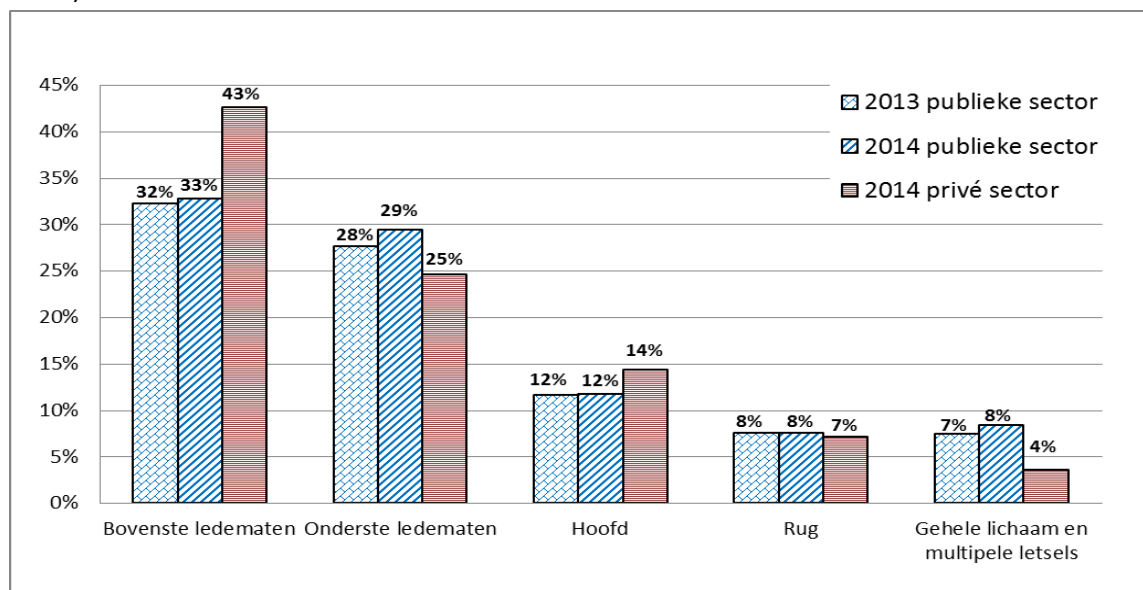
2 Vergelijking tussen de ongevallen van 2013 en 2014 in de publieke sector en de ongevallen in de privésector van 2014 (ongevallen op de arbeidsplaats)

Om na te gaan of de gewijzigde gegevensinzameling een invloed heeft op de gegevens werden diverse variabelen van 2013 en 2014 met betrekking tot de ongevallen op de arbeidsplaats voor de publieke sector vergeleken. Tevens werd de vergelijking gemaakt met de gegevens 2014 van de privésector. Dus werd, voor elke onderzochte variabele, het procentueel aandeel berekend op basis van duidelijk identificeerbare gegevens (uitsluiting van de categorieën « overige » en « onbekende ») van de 5 belangrijkste generieke waarden en werden deze waarden vergeleken. Hierna worden deze gegevens grafisch voorgesteld.

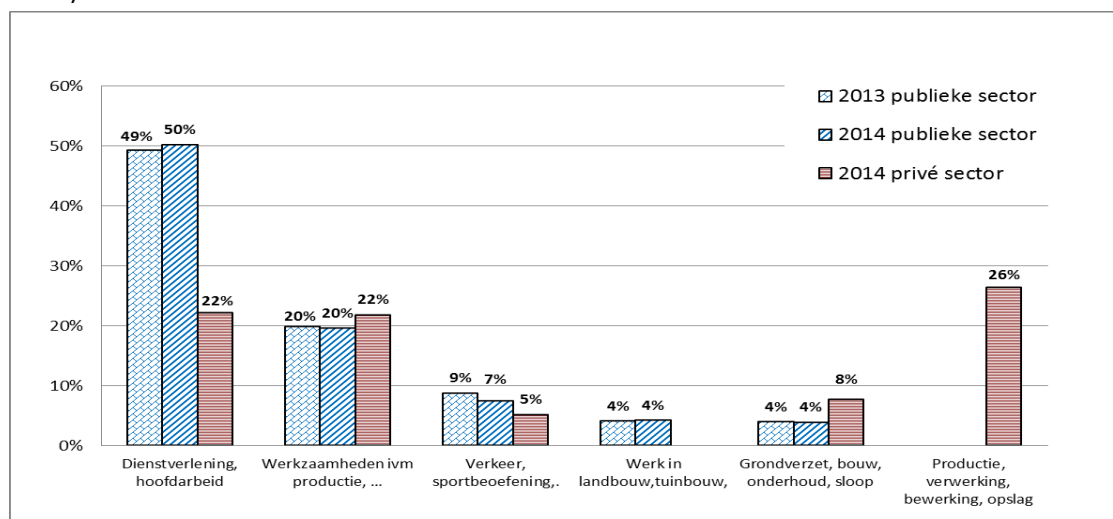
a)Aard van het letsel :

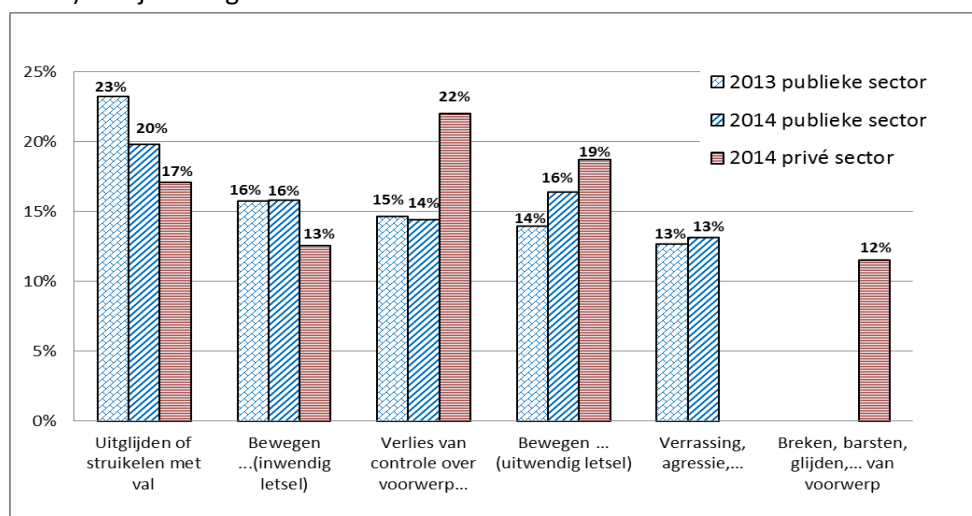
b) Verwond deel van het lichaam :

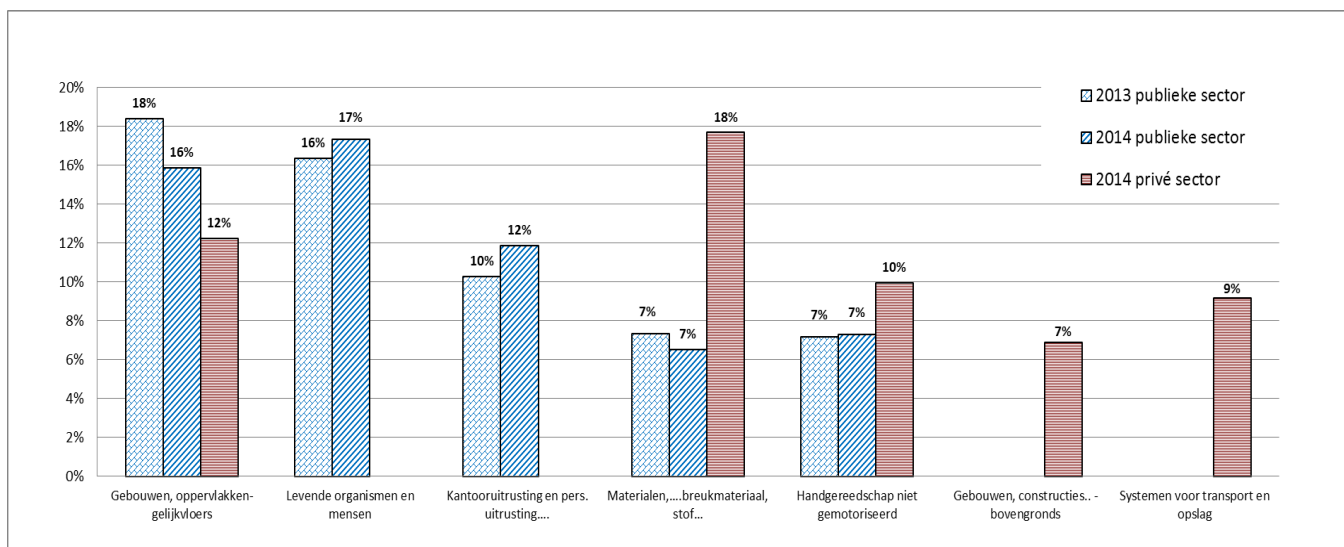
c) Soort werk :

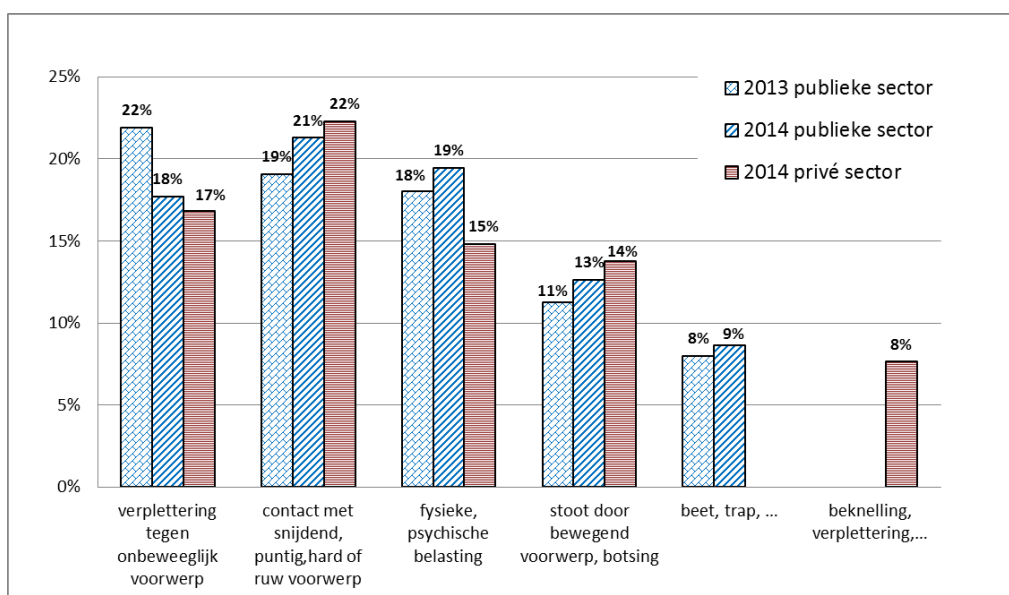
d) Afwijkende gebeurtenis

e) Bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerp

f) Contact – wijze verwonding

Uit de vergelijking van de jaren 2013 en 2014 voor de publieke sector blijkt dat de gewijzigde manier van gegevensinzameling leidt tot eenzelfde globale verdeling van de groepen. De verschillen tussen 2013 en 2014 geven eerder uiting aan een werkelijke jaarlijkse variatie.

Bij de vergelijking voor 2014 tussen de publieke sector en de privésector komen zowel gelijkenissen als verschillen naar voor. Zo ziet men op het niveau van **de aard van de letsels** dat in de publieke sector « shocks » (3%) is opgenomen en in de privé sector « verbrandingen, brandplekken en bevrozing » (2%), maar dat deze slechts een beperkt gedeelte uitmaken.

De specificiteit van de publieke sector/privésector komt sterk tot uiting in het **soort werk** : « zakelijke en/of persoonlijke dienstverlening; hoofdarbeid » maakt 50% uit van het soort werk bij het ongeval, terwijl in de privésector dit slechts 22% is, waar hier « productie, verwerking, bewerking, opslag » 26% uitmaken, een groep die niet bij de eerste vijf van de publieke sector voor komt.

Ook in de **afwijkende gebeurtenis**, waar « verrassing, schrik, geweldpleging, agressie, bedreiging, aanwezig zijn » (13%) in de publieke sector uitmaakt, en hier het grootste verschil is met « breken, barsten, glijden, vallen, instorten van betrokken voorwerp » (12%) in de privésector.

Dit gaat samen met het **betrokken voorwerp** « Levende organismen en mensen » (17%) en « Kantooruitrusting en persoonlijke uitrusting, sportuitrusting, wapens en huishoudelijke apparaten » (12%) in de publieke sector tegenover « materialen, objecten, producten, onderdelen van machines of voer- en vaartuigen, breukmateriaal, stof » (18%) en « systemen voor transport en opslag » (9%) in de privésector.

Voor de **contact-wijze verwonding** vindt men dan de grootste verschillen bij de vijfde groep : « beet, trap, enz. » in de publieke sector, en « beknelling, verplettering » in de privésector.

3 Besluit :

De arbeidsongevalstatistieken 2014 bestaan dus uit de gegevens van de instellingen die zijn onderworpen aan de wet van 03.07.1967 en van het statutair personeel van HR Rail (NMBS-Infrabel) onderworpen aan de wet van 23.07.1926. Ingevolge het Publiato project gebeurt de gegevensoverdracht, behoudens voor HR Rail, via elektronische weg. Hierdoor worden de gegevens die wettelijk dienen te worden overgemaakt op een uniforme wijze verzameld.

Bij een eerste nazicht van de kwaliteit van de gegevens werden bij een aantal gegevens, welke niet dienen te worden overgemaakt aan Eurostat, een aantal problemen vastgesteld waarvoor een oplossing dient te worden gezocht (Nace code vestigingseenheden voor 8% onbekend), vermelding van eigen ondernemingsnummer onder de rubriek herverzekering indien geen herverzekering, codering gevolgen, ontbreken van sommige gegevens.

Voor het nakomen van de Europese verplichtingen is de 2 fase van Publiato (gegevens tijdelijke ongeschiktheid) van essentieel belang : de gegevens van de arbeidsongevallen met dodelijke afloop en arbeidsongevallen die meer dan drie dagen arbeidsverzuim veroorzaken dienen te worden overgemaakt naar Eurostat.

De ongevallenstatistieken 2014 in de publieke sector betreffen 50.884 ongevalsangiften, waarvan 80 % op de arbeidsplaats is gebeurd. 9,0 % van de aangiften werd geweigerd.

Net zoals in de privésector is de algemene tendens van de evolutie dalend.

De typologieën van de ongevallen van de twee sectoren zijn, zoals men kan verwachten gelet op de soort activiteiten eigen aan elk van de sectoren, relatief verschillend. De volgende fase van de analyse, met de gegevens inzake de ernst van de ongevallen, zal dan ook bestaan uit het vergelijken van de publieke sector met sectoren uit de privésector die gelijkaardige activiteiten hebben.